

Shodu s prvopisem potvrzuje:

- III. Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Janu Tomsovi se přiznává odměna za zastupování ve výši 4 114 Kč, která mu bude vyplacena z účtu Městského soudu v Praze do 30 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

Odůvodnění:

Obsah žaloby

1. Žalobou podanou původně u Nejvyššího správního soudu se žalobce domáhal zrušení v záhlaví uvedeného rozhodnutí (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým byla zamítnuta jeho žádost o ustanovení advokáta pro poskytnutí právní služby podle § 18 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění do 4. 6. 2018 (dále jen „zákon o advokacii“). Tato právní služba měla dle žalobce spočívat v tom, že se chtěl domáhat náhrady újmy, již mu měl stát způsobit svým nesprávným úředním postupem.
2. V žalobě žalobce uvedl, že mu je 20 let beztretně ničen majetek, život, zdraví a pověst zločinci ve státní správě, protože má v úmyslu podat žalobu, v níž bude žádat o finanční odškodnění proti České republice, která porušuje lidská práva. Z tohoto důvodu žádal žalovaného o určení advokáta, a to dle žalobcova vlastního výběru a dle jím přiloženého seznamu advokátních kanceláří, cit. „*a to hlavně advokáta Evropské unie usazeného v České republice*“.
3. Dále obecně uvedl, že opakovaně žádal žalovaného o určení advokáta, pokud se tak ovšem vůbec stalo, byl advokát určen pro jediné stání a jednalo se o advokáty dle slov žalobce nezkušené, kteří ani v jediném případě nebyli procesně úspěšní. Posléze byl žalobci určen advokát k zastupování před Ústavním soudem, dle žalobce však advokacii nerozuměl a žalobce k němu neměl důvěru, zejména proto, že se jednalo o bývalého policistu. Žalobce tedy znovu požádal žalovaného o určení advokáta.
4. Žalobce měl za to, že předložil žalovanému dostatek důkazů jednak k žalobě, kterou měl určený advokát zpracovat, jednak k tomu, že je nemajetný – žije ze starobního důchodu, po zaplacení nájemného bytu 1+1 mu zbude jen 500 Kč na měsíc a pobírá příspěvek na bydlení.
5. V seznamu požadovaných advokátů jsou uvedeny tyto subjekty (pozn. soudu, byly opraveny nepřesnosti v psaní žalobce): (i) Spolek na podporu nezávislé justice v ČR Šalamoun; (ii) evropský advokát Dr. iur. Harald von Herget; (iii) JUDr. Hana Marvanová; (iv) Spolek českých právníků Všehrd; (v) epravo.cz, a.s.; (vi) Vladimír Hučín; (vii) JUDr. Klára Alžběta Samková, Ph.D.; (viii) JUDr. Tomáš Sokol.

Vyjádření žalovaného

6. Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby. Úvodem poukázal na nesrozumitelnost žalobního petitu, kdy se žalobce dožaduje, aby mu byl „přidělen“ advokát, není však jasné kým (soudem, či žalovaným), v čemž spatřuje neprojednatelnost žaloby vedoucí k nutnosti ji odmítnout.
7. Co se týče subjektů uvedených v žalobcově seznamu, advokáty nejsou: Spolek na podporu nezávislé justice v ČR Šalamoun, Spolek českých právníků Všehrd, epravo.cz, a.s. a Vladimír Hučín. Dále, Dr. iur. Harald von Herget není oprávněn poskytovat právní služby jako advokát, protože byl ze seznamu advokátů vyškrtnut. Advokáty jsou tedy

pouze JUDr. Hana Marvanová, JUDr. Klára Alžběta Samková, Ph.D. a JUDr. Tomáš Sokol. Žalobce si přitom nemůže vymínovat, který z advokátů by mu byl, pokud by žádosti bylo vyhověno, ze seznamu advokátů určen k poskytnutí právní služby a nemůže tak učinit ani soud, protože by tím zasáhl do působnosti žalovaného jako správního orgánu.

8. Žalovaný podotkl, že žalobce podal obdobnou žádost již dříve, kdy byla rovněž zamítnuta, a zrekapituloval historii žádostí žalobce, který v období od roku 2015 do současnosti podal celou řadu žádostí o určení advokáta. Ohledně žalobcem zmíněného řízení před Ústavním soudem žalovaný poznamenal, že žalobci byl určen advokát a současně byl žalobce informován, že mu nemůže být určen advokát ve smyslu generální plné moci, leč žalobce posléze Ústavnímu soudu sdělil, že si nepřeje být tímto určeným advokátem zastupován.
9. Dle žalovaného je sice možné, aby soud v řízení ustanovil účastníkovi advokáta dle jeho výběru, ovšem pouze jsou-li dány důvody zvláštního zřetele hodné, např. jde o advokáta, který je již s věcí seznámen, či je nejlépe dosažitelný pro účastníka atd., což však není případ žalobce. Žalovaný uzavřel, že žalobce nemá právo na určení advokáta dle svého výběru, žalovaný není jeho žádostí vázán. Nadto v situaci, kdy žalobce označil několik subjektů, které nejsou advokáty buď vůbec, nebo nejsou advokáty aktivními.
10. Stejně tak žalovaný nemůže žalobci určit tzv. generálního advokáta, vždy se určuje advokát pouze v jedné zcela konkrétní věci (záležitosti) žadatele.
11. Žalovaný také neurčuje k poskytnutí právní služby tzv. evropské usazené advokáty, těmi ostatně není nikdo ze seznamu žalobce.
12. Žalovaný se v napadeném rozhodnutí vypořádal se vztahem k předchozímu rozhodnutí ze dne 19. 6. 2017, č. j. 10.01-000756/17-002, stejně jako s podáním žalobce ze dne 9. 7. 2017 (doručené dne 11. 7. 2017). Rovněž se vypořádal s otázkou, že poptávaná právní služba musí objektivně existovat (problematika podání k Evropskému soudu pro lidská práva, kdy již musí existovat relevantní rozhodnutí nebo událost splňující podmínku přípustnosti stížnosti k němu). Je vždy na žadateli, aby prokázal splnění podmínek dle § 18 odst. 2 a 3 zákona o advokacii, což neučinil.

Posouzení žaloby soudem

13. Soud přezkoumal napadené rozhodnutí, včetně řízení, jež jeho vydání předcházelo, v mezích žalobních bodů, jimiž je vázán, vycházející přitom ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodnutí správního orgánu [§ 75 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“)]. Po posouzení věci dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
14. Soud předně uvádí, že žaloba je projednatelná. Žalobce se v petitu dožaduje zrušení napadeného rozhodnutí (které podléhá přezkumu ve správním soudnictví, viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 9. 2008, č. j. 6 Ads 19/2008-103), následně se domáhá, aby mu byl bezplatně přidělen advokát dle vlastního výběru z přiloženého seznamu. Druhá část petitu zjevně směřuje vůči žalovanému, a nejde o to, že by se žalobce dožadoval, aby mu soud určil advokáta namísto žalovaného. Ačkoli přitom není formálně správná (soud zásadně nemůže výrokem rozsudku uložit správnímu orgánu povinnost vydat rozhodnutí o určitém obsahu, závazný právní názor soudu je vyjadřován v odůvodnění rozsudku), soud se nedomnívá, že by to zakládalo nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí. Žalobce pouze znovu vyjádřil své přesvědčení, že mu má být určen advokát a že má právo na výběr.

Shodu s prvopisem potvrzuje:

15. Podle § 18 odst. 2 zákona o advokacii *ten, kdo nesplňuje podmínky pro ustanovení advokáta soudem podle zvláštních právních předpisů a ani se nemůže domoci poskytnutí právních služeb podle tohoto zákona (dále jen "žadatel"), má právo, aby mu Komora na základě jeho včasného návrhu advokáta určila. V téže věci však může být žadateli určen Komorou advokát pouze jednou; to neplatí, odmítne-li v této věci dříve určený advokát poskytnout právní služby z důvodů uvedených v § 19. V rozhodnutí o určení advokáta Komora vymezí věc, v níž je advokát povinen právní služby poskytnout, jakož i rozsah těchto služeb. Komora může v rozhodnutí o určení advokáta stanovit i další podmínky poskytnutí právních služeb, včetně povinnosti poskytnout právní pomoc bezplatně nebo za sníženou odměnu, pokud to odůvodňují příjmové a majetkové poměry žadatele. Komorou určený advokát je povinen právní služby žadateli poskytnout za Komorou určených podmínek. To neplatí, jsou-li dány důvody pro odmítnutí poskytnutí právních služeb uvedené v § 19 nebo jde-li o zjevně bezdůvodné uplatňování nebo bránění práva; v těchto případech advokát o důvodech neposkytnutí právních služeb bez odkladu písemně vyrozumí žadatele a Komoru. Určení advokáta Komorou nenahrazuje plnou moc vyžadovanou zvláštními právními předpisy k obhajobě toho, jemuž byl advokát Komorou určen, v trestním řízení nebo k jeho zastupování v jiném řízení.*
16. Podle § 18 odst. 3 zákona o advokacii *pokud žadatel žádá, aby mu byly právní služby určeným advokátem poskytnuty bezplatně nebo za sníženou odměnu, je povinen současně s podáním návrhu na určení advokáta Komorou prokázat, že jeho příjmové a majetkové poměry takové poskytnutí právních služeb odůvodňují; způsob prokazování příjmových a majetkových poměrů žadatele, jakož i rozsah údajů, které je žadatel povinen Komorě sdělit, stanoví Ministerstvo spravedlnosti po předchozím vyjádření Komory vyhláškou.*
17. Soud ve shodě s žalovaným konstatuje, že žalobce ve svém seznamu z celkem osmi subjektů označil toliko tři, u nichž by přicházelo v úvahu jejich určení dle § 18 odst. 2 zákona o advokacii. Ostatní nejsou aktivními advokáty, ergo na ně citované ustanovení (a obecně pravomoc žalovaného) nedopadá.
18. Soud se ztotožňuje s náhledem žalovaného ohledně toho, že žadatel o určení advokáta dle § 18 odst. 2 zákona o advokacii není oprávněn vybrat si konkrétního advokáta; zákon takové oprávnění žadateli nedává. Na druhou stranu, postup dle citovaného ustanovení zahrnuje správní uvážení. Proto není vyloučeno, aby žadatel označil advokáta, kterého považuje za vhodného k určení s tím, že popíše důvody zvláštního zřetele hodné pro tento výběr. Za takových okolností by bylo na místě, aby žalovaný přezkoumal žadatelem uváděné důvody a pokud výběru žadatele nevyhoví, aby se s nimi řádně vypořádal v rozhodnutí.
19. Žalobce však žádné konkrétní důvody hodné zvláštního zřetele, které by vedly k určení některého z aktivních advokátů v jeho seznamu, neuvedl. Naopak, již fakt, že jich označil víc, svědčí spíše o tom, že jeho jedinou motivací je, aby mu byl přidělen mediálně známý advokát, na což ovšem nárok nemá. Povšechná nespokojenost žalobce s v minulosti mu určenými advokáty rovněž nemůže vést k tomu, aby si mohl sám zvolit advokáta, jenž mu má být určen.
20. Soud připouští, že podání žalobce nejsou přehledná, nicméně je z nich seznatelné, že se žalobce dožadoval určení advokáta pro podání konkrétní žaloby a následného zastupování v řízení o ní. Žalovaný pak ve svém vyjádření k žalobě hovoří o nepřípustnosti určení advokáta ve formě tzv. generální plné moci, tj. k zastupování ve všech záležitostech žalobce (k podání neuzavřeného okruhu žalob), s čímž se soud ztotožňuje. Z napadeného rozhodnutí však není zcela zřejmé, zda žalovaný neměl na mysli procesní plnou moc, tj.

k zastupování v jednom řízení (o jedné žalobě) a ke všem úkonům v rámci tohoto řízení. Soud proto výslovně uvádí, že žadateli lze určit advokáta pro celé (jedno) soudní řízení. Pokud § 18 odst. 2 zákona o advokacii stanoví, že v rozhodnutí o určení advokáta žalovaný vymezí věc, v níž je advokát povinen právní služby poskytnout, jakož i rozsah těchto služeb, pak soud nevidí žádnou zákonnou překážku k tomu, aby byl žadateli určen advokát pro určité řízení („vymezí věc“) v rozsahu celého řízení („rozsah těchto služeb“). Tato dílčí nesrozumitelnost napadeného rozhodnutí ovšem nezakládá jeho nezákonnost, či nepřezkoumatelnost, neboť těžiště argumentace žalovaného spočívá v níže uvedeném.

21. Soud přisvědčuje argumentaci žalovaného uvedené v napadeném rozhodnutí, dle níž je předpokladem pro vznik práva na určení advokáta existence požadované právní služby. Žalobce ve své žádosti žádá o určení advokáta pro sepsání žaloby „na Českou republiku k mezinárodnímu soudu pro lidská práva ve Štrasburku“. Žalovaný v napadeném rozhodnutí správně uvedl, za jakých okolností lze takovou žalobu podat, včetně toho, že je třeba dodržet lhůtu 6 měsíců ode dne, kdy bylo přijato konečné vnitrostátní rozhodnutí (zpravidla rozhodnutí Ústavního soudu). Dále konstatuje, že žalobce neuvedl žádné rozhodnutí ústavního soudu, či jinou událost, která by splňovala podmínky přípustnosti stížnosti k Evropskému soudu pro lidská práva. Bez této specifikace vůbec nelze vydat přezkoumatelné a vykonatelné rozhodnutí o určení advokáta (srov. rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 28. 2. 2017, č. j. 9 Ad 18/2015-158).
22. Nad rámce výše uvedeného soud dodává, že nebylo na místě, aby žalovaný vyzýval žalobce k upřesnění žádosti, poněvadž je evidentní, že podmínky přípustnosti stížnosti k Evropskému soudu pro lidská práva nemohly být splněny – ústavní stížnost, kterou žalobce zmiňuje v žalobě, byla odmítnuta usnesením Ústavního soudu ze dne 6. 12. 2016, sp. zn. I.ÚS 2666/16, a šestiměsíční lhůta tedy již uběhla. Z tvrzení žalobce obsažených v jeho podáních určených žalovanému pak nelze dovodit, že by zde byla jakákoli jiná skutečnost, od níž by se odvíjela přípustnost předmětné stížnosti.

Závěr

23. Soud tedy neshledal žalobu důvodnou, a proto ji podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl. Za splnění podmínek zakotvených v § 51 odst. 1 s. ř. s. tak učinil bez nařízení jednání (žalobce ani žalovaný nesdělili soudu svůj nesouhlas s takovým projednáním věci).
24. Protože žalobce nebyl ve sporu úspěšný a žalovanému žádné účelně vynaložené náklady v řízení nevznikly, soud ve druhém výroku rozsudku v souladu s § 60 odst. 1 s. ř. s. rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.
25. Ustanovený zástupce žalobce Mgr. Jan Toms, advokát, jemuž v souladu s § 140 odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve spojení s § 64 s. ř. s. platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát, provedl ve věci jeden úkon právní služby, kterým byla první porada s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení nebo obhajoby, je-li klientovi zástupce nebo obhájce ustanoven soudem [§ 11 odst. 1 písm. b) vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif]. Za jeden úkon právní služby mu náleží mimosmluvní odměna ve výši 3 100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5. advokátního tarifu]. K této částce je třeba připočítat 300 Kč jako paušální náhradu hotových výdajů dle § 13 odst. 1 a 4 advokátního tarifu. Zástupce je plátcem DPH, proto soud přiznal k hotovým výdajům a odměně za zastupování částku odpovídající příslušné sazbě daně ve výši 714 Kč. Celková výše odměny ustanoveného zástupce žalobce tedy činí 4 114 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližze následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 25. května 2021

Mgr. Milan Tauber v. r.

předseda senátu